

УДК 336:330.142

Г.Б. Машлій, к.е.н, доцент

Тернопільський національний технічний університет імені Івана Пулюя, Україна

МЕТОДИ ОПТИМІЗАЦІЇ СТРУКТУРИ КАПІТАЛУ ПІДПРИЄМСТВА В СИСТЕМІ ФІНАНСОВОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

H.B. Mashliy, Ph.D., Assoc. Prof.

METHODS OF CAPITAL STRUCTURE OPTIMIZATION OF ENTERPRISE IN FINANCIAL MANAGEMENT

Одним важливих завдань фінансового менеджменту підприємства є оптимізація структури його капіталу. При цьому необхідно зазначити, що в наукових колах сформувалися різні бачення того, що саме слід вважати критерієм оптимізації. На думку деяких дослідників, оптимальною називається така структура капіталу, за якої досягається максимальна вартість корпорації на фінансовому ринку за мінімальної ціни капіталу [1]. Прихильники даного підходу пропонують здійснювати розрахунок вартостей капіталу за рахунок використання різних джерел залучення фінансових ресурсів і на базі цього обчислити середньозважену величину, враховуючи їх частку у загальній сумі активів підприємства. Проте підхід до оптимізації капіталу на основі мінімізації його середньозваженої вартості має певні недоліки, оскільки не враховує зниження рівня фінансової стійкості підприємства внаслідок зростання частки боргів у структурі його капіталу. Іншими критеріями оптимізації можуть виступати величина рентабельності власного капіталу та рівень ризику. При застосуванні підходу до оптимізації на основі рентабельності власного капіталу використовується ефект фінансового важеля. Зростання частки позикових коштів у структурі капіталу підприємства призводить до збільшення значення показника рентабельності власного капіталу. Але ефект фінансового важеля буде мати позитивне значення лише тоді, коли рівень фінансових витрат фірми не перевищує рівня його економічної рентабельності.

Процес оптимізації структури капіталу передбачає проведення аналіз складу і структури капіталу підприємства за ряд періодів; оцінку ключових чинників, що визначають структуру капіталу, до них можна віднести: галузеві особливості діяльності підприємства, кон'юнктуру товарного і фінансового ринків, рівень прибутковості поточної діяльності, податкове навантаження, ступінь концентрації акціонерного капіталу, стадію життєвого циклу підприємства тощо; проведення оптимізації структури капіталу за обраними критеріями [2]. Оскільки результати розрахунків оптимальної структури капіталу, визначеної відповідно до обраного критерію, можуть суттєво відрізнятись, то деякими авторами [3] пропонується застосувати комбінований спосіб, який передбачає усереднення значень частки власного капіталу, отриманих на основі трьох базових моделей оптимізації. Це дає можливість врахувати різні критерії оптимізації структури капіталу і прийняти обґрунтовані управлінські рішення щодо фінансової політики підприємства.

Література

1. Суторміна В.М. Фінанси зарубіжних корпорацій/В.М. Суторміна: Підручник. — К.: КНЕУ, 2004. — 566 с.
2. Крамаренко Г. О. Фінансовий менеджмент / Крамаренко Г. О., Чорна О. Є. 2-ге вид.: Підручник. - Київ: Центр учбової літератури, 2009. — 520 с.
3. Гаркуша Н.М. Моделі та методи прийняття рішень в аналізі та аудиті/ Н.М. Гаркуша, О.В. Цуканова, О.О. Горщанська: Навч. посібник – К.: Знання, 2011. — 582 с.